

VII.6061.1.2014.AJK

Pan
Łukasz Kamiński
Prezes Instytutu Pamięci Narodowej
ul. Wołoska 7
02-675 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymuje skargi wskazujące na negatywne dla obywateli skutki wynikające z **braku w ustawie** z dnia 18 października 2006 r. **o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów** (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1388, dalej: ustawa lustracyjna) **procedur dotyczących rejestracji oświadczeń lustracyjnych przez Instytut Pamięci Narodowej** (dalej: IPN).

Analizę zasygnalizowanego problemu poprzedzić należy krótkim omówieniem regulacji zawartych w ustawie lustracyjnej. Art. 1 tej ustawy stanowi, że **akt ten określa** zasady i tryb ujawniania informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa oraz treści tych dokumentów, znajdujących się w archiwum IPN, jak również **tryb składania oraz oceny zgodności z prawdą oświadczeń dotyczących pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami** w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. (oświadczeń lustracyjnych).

Zgodnie z art. 7 ust. 2 powołanej ustawy oświadczenie lustracyjne składa się w chwili wyrażenia zgody na kandydowanie lub zgody na objęcie lub wykonywanie funkcji (...). Natomiast z art. 7 ust. 5 powołanej ustawy wynika, że organy, którym składane są oświadczenia lustracyjne, przekazują je niezwłocznie do Biura Lustracyjnego IPN celem rozpoznania w trybie określonym w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1075).

W ocenie skarżących **istota zasygnalizowanego problemu sprowadza się do braku w ustawie lustracyjnej określenia procedur zobowiązujących IPN do informowania osób, które złożyły oświadczenie lustracyjne o tym, co dzieje się ze złożonym przez nich oświadczeniem oraz braku ustawowych procedur umożliwiających tym osobom oraz organowi (IPN) doprowadzenie do wyeliminowania błędów powstałych w procesie rejestracji oświadczeń, m.in. na skutek zaniechania niezwłocznego przekazania przez zobowiązanego do tego organ oświadczenia lustracyjnego do IPN, czy też błędnej interpretacji treści złożonego oświadczenia przez pracownika IPN.**

Skarżący podnoszą, iż po pierwsze nie są oni informowani przez IPN o tym, czy i w jaki sposób zakończyła się procedura wstępnego badania złożonego przez nich oświadczenia. Po drugie, na skutek opóźnień, do których dochodzi niekiedy przy przekazywaniu oświadczeń przez zobowiązane do tego organy, składający oświadczenie narażeni są na utratę zaufania społecznego w związku z pracą w organach, do których zostali wybrani, gdyż ich informacja o uprzednim złożeniu oświadczenia lustracyjnego – wobec braku oświadczenia lustracyjnego w IPN oraz braku stosownych procedur w tym zakresie – jest odsyłana z adnotacją o niezłożeniu przez zobowiązaną osobę takiego oświadczenia.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich opisana sytuacja nie jest dopuszczalna w demokratycznym państwie prawnym. W konsekwencji, zdaniem Rzecznika, zasadne jest rozważenie **zainicjowania zmian legislacyjnych mających na celu zapewnienie obywatelom narzędzi umożliwiających im wszczęcie procedury usunięcia błędu polegającego na uznaniu przez pracowników IPN, że oświadczenie lustracyjne nie zostało przez nich złożone w przypadku opóźnienia jego przekazania przez zobowiązanego do tego podmiot, jak również wprowadzenie ustawowego obowiązku informowania osób składających oświadczenia o tym, czy zostało ono przekazane do IPN oraz o wyniku wstępnego badania tego oświadczenia.**

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1648), uprzejmie proszę Pana Prezesa o zajęcie stanowiska w sprawie potrzeby podjęcia prac nad odpowiednią zmianą ustawową w celu usunięcia wskazanych luk prawnych.

Z poważaniem,

Podpis na oryginale